

LLIBRES

Els exiliats acusen

Ramón Xuriguera

(EDICIONS PROA)

Heus ací un llibre ben interessant, un llibre digne d'ésser llegit. L'Editorial Proa, que tanta activitat ha desplegat en els principis d'aquest mes, ens ha ofert un bell llibre quasi inesperat, puix que segons sembla no entrava en el pla d'edicions darrerament publicat.

El contingut no desdú res, de la coberta fortament prometedora. Ramon Xuriguera sap narrar els esdeveniments d'una manera atractiva, estilitzada, fugint del perill — gros per cert en aquest cas — de caure en una pesada enumeració cronològica de fets. L'instant que «toca» hi és sempre curiosament explicat, la qual cosa, junt amb l'aire àgil de reportatge i a vegades la atraient narració d'uns — en podríem dir fets novel·lats de cavallers segle xx — fets, per altra banda de tothom coneguts amb mantà boirositat, fa que el llibre sigui llegit amb forta avidesa fins a l'acabament.

L'autor amb un «Mot obligat» que serveix d'introducció, ens diu que l'aplegament de notes per a fer aquest llibre fou fet a principis de l'any passat. Això fa que tingui per a algunes persones — Sánchez Guerra, Alba — una *simpatia*, de la mateixa qualitat que, la que aleshores els hi tenia tot el poble espanyol. Tot i amb això, àdhuc tenint en compte les aclaracions que l'autor dóna en la introducció, hom no pot menys que fer esment del gran error d'apreciació en que — al meu entendre i en el de gairebé tots els que militen en les avançades polítiques i socials, per diluïdes que siguin — incorre al dir que «Alba representa a Castella l'esquerra liberal i progressiva».

Per a mi Alba representa la vella política. La política de la post-restauració, que no és ni liberal ni progressiva, ara que els **valents** que l'insultaren emparats pels sabres, eren els qui menys podien fer-ho, puix que eren l'extracte del verí d'aquesta política. Eren restauració Ferran VII, Felip V, els Austries i Isabel la Catòlica. L'un és de la pasta de En Moret, els altres eren Moret i Torquemada tot junt.

Fóra d'això i d'alguna altra petita divergència microscòpica i personalíssima per la meua part — per la qual cosa no compta — el comentari es just quan parla del general Lòpez Ochoa, d'Ortega i Gasset, d'Unamuno, és just, justíssim per en Casanovas i Blasco Ibàñez. Els capítols millors són però, el segon, comentant d'una manera global la Dictadura, i els vuitè i onzè en que parla de Macià

i d'En Gassol respectivament,

El vuitè sobretot, per ço que conta, per l'alta, altíssima figura de l'AVI, per l'emoció i la comprensió que sembla traspuar una completa identificació de l'autor, per tot això i per altres raons, és tant vibrant i en certs moments tant emotiu, que hom es troba endut, emportat per l'imaginació i pel fort desig d'engrapar tot el capítol tantost és començat.

En resum, un llibre digne d'estar en totes les nostres petites biblioteques personals i digne com deia de bell començament d'ésser llegit. sobretot per nosaltres, els joves.

L'Editorial Proa n'ha fet una presentació amb la cura amb què ens té acostumats, si bé el moment en què aquesta presentació ens suggereix la següent observació: Aquests llibres d'interés il·limitat en un moment donat, no podrien éssereditats en el instant oportú? Jo opino que editat dos o bé tres mesos abans, aleshores de la campanya pro-amnistia, aquest llibre hagués tingut una divulgació insospitada.

És veritablement, una mica dolorós, que es nostres editors, per temor, per poc esperit d'empresa o pel que sigui, s'entestin a donar-nos espectacles com aquell que veierem aleshores de la febre pel «Res de nou a l'Oest», que fou publicat quan una empresa espanyola ja n'havia vingut — a Catalunya — més de vint-i-cinc mil exemplars, deixant escapar pot-ser l'únic ocasió en què almenys per avui un llibre en català, hagués doblat el tiratge que tingué aquell trist afusellament, que fou un llibre que portava sobre la coberta el següent títol: «Elogi a Catalunya».

J. TRAVÉ I MARCH

Barcelona, Juny.

MADRIGAL

A ROSINA

Jo conec una nina formosa
de ulls de pecat i boca golosa
que'l seu rostre apar una estrella
com la més bella del madrigal

gentil
matrona
de ulls
de mora
per què dels esculls
sou vos la senyora?

La nina formosa de boca golosa
avui s'ha enutjat i era com rosa
d'amor, encara més bella
que la gaia estrellada del madrigal.

Silvestre
rosella
jo en só
avui prenat
dels ulls la lluïssó
quan m'heu esguardat.

El millor per l'estómac DIGESTONA CHORRO Preu 3 ptes.